

MAASEUTU 2020

Så här säkerställer du en god foderhygien

Marja Kallioniemi, Jarkko Niemi,
Hannele Suvanto och Gun Wirtanen

Webbinarium 20.8.2019

Kotieläinallalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

Kort om EläinBioTurva-projektet

- **Målet är att förbättra hanteringen av djursjukdomssituationen i nöt-, gris- och fjäderfågårdar** och via det få fram en mera konkurrenskraftig produktion. Målet är att ge uppdaterad information om sjukdomsskyddet i Södra och Mellersta Österbotten samt Österbotten på finska och svenska.
- Information om projektet finns på hemsidan www.luke.fi/biosecurity
 - Vägledande videon om smittoskydd
 - Biosäkerhetsträffar (träffar med sakkunniga)
 - Seminarier, webinarier och små grupper – **dagens webinarium är en del av projektet**
 - Handbok inom smittoskydd. **Handboken** publiceras också i **pdf-format**.
 - Animation för planering av gårdens trafik
 - Finansiering: Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020
- Görs av: **Naturresursinstitutet & Helsingfors universitet Rurality-institutet**

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinälälle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

***Sjukdomssituationen utanför
Finlands gränser är *mycket
annorlunda*. Var noggrann med:***

- * foderpartier som importerats,**
- * utländska arbetare och**
- * resor utomlands.**

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Positivlistan på djurfoder leverantörer

Djurens hälsa ETT rf och foderindustrin upprätthåller en positivlista på djurfoderleverantörer.

”Positivlistan är ett stöd för djurgårdar”, Maaseudun Tulevaisuus

- 1. **fodertillverkare** med en kvalitetskontrollplan i enlighet med foderhygienförordningen*
- 2. **importörer** av foder och foderråvaror*
- 3. **fraktblandare***

- De **noterade företagen** har frivilligt visat sig kunna **hantera salmonella-risker**, vilket betyder att **salmonellaprov** har tagits av importerade foder eller fodermaterialpartier
- Dessutom har de foderproducerande **företagen infört en plan för kvalitetskontroll enligt krav i foderhygienförordningen (ETT, 2015).**

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Regler för god foderhygien i ett nötskal!

- **Skaffa djurfoder från leverantörer på ETT rf: positivlista.**
- **Säkerställ att importerat foder och foderämnen har undersökts** ang. djursjukdomar och salmonella.
- **Förhindra att skadedjur ss. fåglar och gnagare kommer in i foderlager samt åt djurens foder och vatten.** Förhindra att gnagare bygger bon i närheten av produktionsbyggnader genom att hålla omgivningen städad. **Salmonellafara!**
- **Sköt om foderlagrets städningen** och att djurens dricksvatten är av god kvalitet. **Kontrollera vattenkvaliteten** (genom provtagning) med jämna mellanrum.
- Matning av **livsmedelsavfall till produktionsdjur är förbjudet** i hela EU.

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Rent och säkert foder åt djuren

- I Finland finns flera produktionsavtal, djurs välmåendersättning, villkoren i salmonellaförsäkring **förutsätter att fodret köps av foderentreprenörer på ETT:s positivlista.**
- **Sköt om att:**
 - djurens avföring förorenar varken foder eller dricksvatten; foder, spannmål eller mjöl lockar gnagare och fåglar!
 - man inte har sittplatser åt fåglar ovanför foderbordet och där man uppbevarar fodret (ETT, 2012).
 - foderlagren och –silon fylls så att foderbilens chaufför inte behöver gå in i foderlagret eller i djurstallet (Ruoho, 2017).
 - djur som deltar i utställningar eller tävlingar har med sig eget foder och matningsredskap (Evira, 2017).

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Import av djurfoder – råd av Djurens hälsa ETT rf

- Före importen skall man vara i **kontakt med Livsmedelsverkets foderkontroll**, varifrån man får information om förordningar myndighetskrav.
- Det lönar sig att komma överens om **affärsvillkoren** med försäljaren: i det fall att det finns salmonella i partiet **skall köparen kunna på försäljarens kostnad returnera foderpartiet** eller hantera produkten på ett av Livsmedelsverket godkänt sätt.

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Import av djurfoder – råd av Djurens hälsa ETT rf

- Före man tar i bruk det importerade fodret tas **salmonellaprov eller prov enligt Livsmedelsverkets provtagningsinstruktioner**. Foderpartiet är i karantän under undersökningen.
 - **Importören är ansvarig om det med fodret kommer in sjukdomar i Finland.**
- Salmonellaprovet undersöks i ett **labb** godkänt av Livsmedelsverket, som använder **ackrediterad salmonella-metod för foder**. Då provsvaret är negativt, kan fodret användas. **Spara salmonella-intyget.**

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Salmonella och lagstiftning

- Den finländska lagstiftningen klassificerar salmonella som en **djursjukdom som skall bekämpas** hos nöt, svin, kalkoner, broiler och värphöns.
- Enligt det nationella salmonella-egenkontrollprogrammet är målet att hålla förekomsten av salmonella hos nöt och svin djurarterna under 1 % på års basis (MMM, 2009).
- Djurens hälsa ETT rf, Olli Ruoho:
Största delen av salmonellasjukdomarna kommer till gårdarna via foderlager, matningsredskap eller dryckeskärl, då fåglar eller gnagare har kommit åt att kontaminera djurens foder eller dricksvatten. (Mälkiä, 2018)

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Salmonella och foder

➤ Efter en salmonellainfektion är de åtgärder som gården så krävande att en salmonellaförsäkring är nödvändig för djurgården.

➤ **Staten svarar inte för salmonellasaneringskostnader**; endast somliga kostnader för provtagning och undersökning ersätts.

Kostnader uppkommer för (Tirkkonen, 2018):

- provtagning,
- undersökning,
- plan för sanering,
- rengöring av utrymmena,
- desinficering,
- förstörelse av djur och foder,
- produktionsbortfall,
- möjlig förnyelse av strukturer och maskiner.

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen (Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Salmonella och foder

- **Med gårdsstorleken växer skadorna vid salmonellainfektion och kostnaderna blir enorma.**
- **Det krävs mycket arbete, som leder till stora kostnader och kräver tid, att få bort bakterien från gården (*Mälkiä, 2018*).**
 - Ladugård för 60 kor: saneringskostnader ca. 100 k€
 - Grisproduktion med 1000 suggor: saneringskostnader ca. 900 k€ (*Tirkkonen, 2018*)

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Salmonella och foder

- I importerat **foder med hög proteinhalt** konstateras salmonella flera gånger per år. De här foderpartierna behandlas så att bakterien förstörs eller returneras till ursprungslandet (Ylhäinen, 2017).
- **Av proteinpartierna** (vanligen soja-, ryps- eller rapskross) är **ca. 7 % kontaminerade med salmonella**;
- Man uppskattar att **5-10 % av de fartyg som fraktar foderråmaterial är kontaminerade med salmonella.**

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

LANDSBYGD.FI

HELSINKI
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSSINSTITUTET

Salmonella och foder

- **Salmonellan förblir funktionsduglig i dammet i foderlager och djurstall (Livsmedelsverket, 2019), men förstörs i temperaturer på mer än 70 – 75 °C (THL, 2019)**
- Förra året var ett problematiskt salmonellaår, sjukdomen förekom speciellt på nötgårdar.
- Salmonella hittades mer än vanligt även i foderprov i samband med import.
 - **Speciellt sommarn och hösten är riskfyllda perioder!**

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Tack för att Du lyssnade!

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

